

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Vypracoval: Mgr. Jakub Drbohlav

Schválil: Mgr. Jan Sýkora

V Hradci Králové 1. 9. 2019

Poslání školní družiny

Hlavním účelem a posláním ŠD je naplňovat volný čas účastníků zájmovým vzděláváním tak, aby přebírali odpovědnost a kompetence za zájmové vzdělávání ve svém volném čase.

ŠD poskytuje zájmové vzdělávání v souladu s § 111 a § 118 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a na základě vyhlášky č. 74/2205 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Charakteristika

1. Školní družina je provozována v prostorách ZŠ Hučák v Hradci Králové, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku.
2. Výchovu chápeme jako společenský proces, a tedy i výchovu ve ŠD považujeme za součást socializace, nikoliv jako sociální službu. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině a tvoří součást uceleného komplexu výchovného ovlivňování dětí.
3. Pro ŠD je prioritou vytvářet prostředí, ve kterém se všichni účastníci cítí dobře a mohou se chovat tak jak je jim přirozené, při respektování všech přítomných a samotného prostředí ŠD – tzv. bezpečné prostředí.
4. ŠD umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti, přípravu na vyučování, a vytváří prostor pro zájmové vzdělávání, které naplňuje skrz:
  - a. příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost,
  - b. pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost,
  - c. využitím otevřené nabídky spontánní činnosti.
5. Vzdělávací program:
  - a. Denní činnost v družině zahrnuje: úvodní kruh a plánování, společné aktivity, reflexi, volnou hru
  - b. Týdenní složení programu:
    - i. Pondělí – rukodělné a řemeslné činnosti;
    - ii. Úterý – zájmové činnosti;
    - iii. Středa – venkovní aktivity;
    - iv. Čtvrtek – sportovní, pohybové aktivity a hry;
    - v. Pátek - úklid
  - c. Navazuje na sedmi týdenní téma v projektovém vyučování.
  - d. Reflektuje přírodní cykly 4 ročních období a s nimi spojení tradice a svátky

Materiální podmínky

1. Naše školní družina má 2 oddělení. Ke svým potřebám využívá venkovního prostředí, prostory školy a školní družiny.
2. Děti mají možnost využívat v ŠD stolní a deskové hry, počítače, knihy, časopisy, didaktické pomůcky, hudební nástroje, sportovní materiál. Materiální zabezpečení pro pracovní technickou a výtvarnou činnost dětí je dostatečné a děti toho využívají pro samostatnou činnost.

Ekonomické podmínky

1. Poplatek za pobyt ve školní družině je zahrnut v ceně školného.

Podmínky přijímání dětí a ukončení docházky do ŠD

2. Žáci jsou přijímáni do ŠD na základě žádosti rodičů (vyplněný zápisový lístek). Žáci jsou přijímáni k docházce do ŠD na jeden školní rok.
3. Kritéria přijetí:
4. ŠD se naplňuje do počtu 55 žáků
5. Žáci nižších ročníků a žáci dojíždějící ze vzdálenějších lokalit mají přednost před žáky vyšších ročníků a těmi, co bydlí v dosahu školy. Ukončení vzdělávání v ŠD může být na základě písemné žádosti rodičů. V případě soustavného porušování vnitřního řádu ŠD je ředitel oprávněn žáka z ŠD vyloučit.

Provoz a vnitřní režim ŠD

1. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Naše škola zajišťuje dva provozy, tzv. dopolední družinu od 7:00-8:30 a odpolední družinu od konce vyučování do 16.00.
1. Provozní doba ŠD je ve dnech školního vyučování od 7:00 do 8:30 hod a od 12:00 hod do 16:00 hod.
2. Do odpolední školní družiny přicházejí žáci po obědě pod doprovodem učitele/ky, která vyučuje poslední hodinu. Žáci, kterým končí výuka dříve, tráví čas mezi výukou a obědem v ŠD.
3. Ze ŠD žák odchází sám nebo s doprovodem dle údajů uvedených v přihlášce do ŠD, nebo na základě jiného písemného ujednání se zákonnými zástupci žáka. Žáci mohou odcházet z družiny v době do 13:30 hod. a po 15:30 hod.
4. Provoz ŠD končí v 16:00 hod.

Personální obsazení

1. Provoz družiny je zajištěn pedagogickými pracovníky, kteří mají odborné vzdělání.

Bezpečnost

1. Pedagog je zodpovědná za žáky, kteří se dostaví do školní družiny. Před každou akcí pedagog proškolí žáky o bezpečnosti, stejně tak při každé nové činnosti, při přesunech dohlíží na dodržování pravidel silničního provozu. Úrazy jsou evidovány ve školní knize úrazů.

Cíle školní družiny

1. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD realizuje výchovně vzdělávací činnost ve v době mimo vyučování, umožňuje žákům přípravu na vyučování, zabezpečuje dohled nad žáky.
2. ŠD bude vedena v souladu s principy výuky školy, zejména s respektujícím přístupem k dítěti. Cílem školní družiny je
  - a. Vytvářet prostředí podnětné k různorodému trávení volného času,
  - b. Pečovat o prostředí školy na úrovni materiálně prostorové a mezilidských vztahů. Do péče o prostředí se snažit o zapojení všech účastníků vzdělávání (žáci, rodiče, zaměstnanci školy)
3. Školní družina bude vedena v souladu s principy výuky školy, zejména s respektujícím přístupem k dítěti. Cílem školní družiny je provozování aktivních relaxačních činností, které by v dostatečné míře pomohly dítěti k uvolnění po školním vyučovacím procesu.
4. Základní pedagogický přístup vychází z filozofie Jenského plánu. Vzdělávací systém je založen na dvaceti principech, které se uplatňují ve čtyřech pedagogických situacích (rozhovor, hra, práce, slavnost). Pedagogika jenského plánu připravuje žáky na skutečný život

jejich vedením k vlastní odpovědnosti se značnou mírou svobody a demokracie a přitom zároveň k týmové práci.

Základní formy pravidelné pedagogické činnosti:

1. příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost:
Účastníme se sportovních a kulturních akcí, realizujeme společné akce dětí a rodičů. Skrze příležitostné aktivity, které žáci připravují pro veřejnost, přebírají odpovědnost za život ve společnosti.
2. pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost:
Ve školní družině je každý týden pravidelně vymezený prostor pro řemeslné a pracovní činnosti, pro sportovní aktivity a hry, pro úklid školních prostor, na kterém se žáci podílejí, pro sdílení svých zájmů s vrstevníky a rodiči.
3. využitím otevřené nabídky spontánní činnost.
Při činnostech je dominující vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení. Pro spontánní aktivity a volnou hru je v týdnu vymezen jeden den. Ostatní dny v týdnu je vymezen pro spontánní aktivity a hru prostor po vyučování.

Obsah a časový plán vzdělávání

1. Obsah ročního plánu vzdělávání reflektuje 4 roční období, svátky a tradice.
2. Obsah činnosti ŠD odráží sedmi týdenní téma v projektovém vyučování. Žáci prostor přinášet do činnosti ŠD svá témata z projektového vyučování, dotvářet je, diskutovat o nich apod.
3. Obsah týdenního plánu vzdělávání vychází. Každý den v týdenním cyklu je zaměřen na jednu činnost.
  - a. Vlastní aktivita dětí:
Den vytváří prostor pro spontánní aktivity dětí a volnou hru. Rozvíjí osobnost dítěte, umožňují dětem seberealizaci a rozvoj kreativity.
  - b. Sportovní činnosti a hry:
Smyslem tohoto dne je seznamovat žáky s různými možnostmi aktivního trávení volného času (tradiční a netradiční hry a sportovní činnosti), podporovat vnímání sportu a her, jako prostředku k aktivnímu odpočinku a péče o své tělo a zdraví. Prostřednictvím her a zážitkové pedagogiky řešit aktuální potřeby skupiny žáků.
  - c. Péče o prostředí školy (řemeslné a rukodělné činnosti):
Žáci přebírají odpovědnost za prostředí, ve kterém žijí. Mají možnost toto prostředí přímo ovlivňovat a měnit. Péče o květiny, péče o chovaná zvířata, údržba a opravy pomůcek a prostor školy.
  - d. Naše zájmy:
Cílem je vytvořit prostor pro sdílení zájmových činností mezi žáky, pracovníky školy a rodiči vzájemně. Zároveň se jedná o prostor setkávání rodičů, žáků a pracovníků školy. Během školního roku se žáci se seznámí s širokou škálou zájmových činností, které rozvíjí osobnost dítěte, umožňují dětem seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností (sportovní činnosti). Rozvíjení estetických dovedností (výtvarné a rukodělné činnosti), dramatických a hudebních dovedností.
  - e. Úklid:
Žáci se podílí na úklidových činnostech ve škole (vysávání, zametání a vytírání podlahových ploch, mytí nádobí, utírání prachu, úklid pomůcek apod.).

4. Obsah denního plánu vzdělávání je rozdělen na dopolední družinu, která vytváří prostor pro volnou hru žáků a údržbu školních prostor a pomůcek. Dále pak odpolední družinu, která je rozdělena do následujících činností:
  - a. Volná hra vytváří prostor pro relaxaci a odpočinek po výuce dle individuálních potřeb dětí. Zároveň se jedná o prostor, kdy děti mohou odcházet domů.
  - b. Společné plánování dne v zahajovacím kruhu. Ritualizuje zahájení společné činnosti v ŠD. Plán činností reflektuje zaměření daného dne.
  - c. Hlavní obsahovou náplň tvoří činnosti naplánované v zahajovacím kruhu.
  - d. Reflexe dne v ŠD.
  - e. Volná hra vytváří prostor pro postupné odchody dětí ze ŠD, aniž by došlo k narušení činnosti.

Evaluace v ŠD

1. Sebevyjádření a sebereflexe v komunitním kruhu (děti). Zprávy na webových stránkách, e-mailová komunikace, konzultace (rodiče, děti). Fotodokumentace na webových stránkách (rodiče a děti). Společné měsíční porady v rámci ZŠ (pedagogové).

Vytváření bezpečného prostředí a prevence úrazů

1. Vytváření bezpečného prostředí soustavnou prací na mezilidských vztazích - společné vytváření a dodržování pravidel, dodržování pravidel mezilidské komunikace ve styku s veřejností.
2. Žáci jsou seznamováni se základy poskytnutí první pomoci.
3. Žáci jsou cíleně vedeni k dodržování pravidel silničního provozu (seznámení s dopravním značením, se správným chováním účastníka silničního provozu - chodce a cyklisty)
4. Žáci jsou vedeni k dodržování bezpečnosti při práci a činnosti s materiálem, nástroji a spotřebiči (nůžky, nože, tavná pistol).

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

1. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných se na škole a ve školní družině realizuje zpravidla formou individuální integrace v běžných třídách a skupinách. Škola se opírá o doporučení a spolupráci pedagogicko- psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem či praktickým lékařem pro děti a dorost. Důležitá je spolupráce vychovatel/ky s rodiči žáka, s třídním učitelem, vedením školy.

Pravidla vzájemných vztahů zákonných zástupců s pedagogickými pracovníky a jejich vzájemná spolupráce

1. Vychovatelka je v kontaktu s třídní učitelkou a zákonnými zástupci. Úzce s nimi spolupracuje. Začátkem školního roku na schůzce se zákonnými zástupci vychovatelka informuje zákonné zástupce o organizaci družiny, seznámí je s nabídkou zájmového vzdělávání a vnitřním režimem oddělení. Seznámí je prokazatelně s vnitřním řádem školní družiny.
2. Soukromý život rodiny je ze strany pedagogických pracovníků respektován. Školní družina ochraňuje osobní údaje členů rodiny žáků. Zákonní zástupci žáka mají právo na včasné, výstižné a srozumitelné informace o chování svého dítěte ve školní družině. Zákonní zástupci žáka mají právo podílet se na činnosti školní družiny.

Ochrana žáků před sociálně patologickými projevy diskriminace, nepřátelství a násilí Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují jakékoli projevy násilí, rasismu a xenofobie. Působení školní družiny je zaměřeno především na prevenci těchto sociálně patologických projevů.

1. Cíle ochrany jsou především v/ve :
2. výchově ke zdravému životnímu stylu, podněcování žáků k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí,
3. vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného, xenofobního a diskriminačního chování,
4. rozvoji a podpoře sociálních kompetencí, posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům,
5. minimalizaci výskytu sociálně patologických jevů,
6. vytváření nestresujícího prostředí pro přijetí jakéhokoliv žáka,
7. vytváření pozitivní motivace pro zapojení všech žáků do školních a mimoškolních aktivit.

V Hradci Králové 1. 9. 2019